

מוֹטִיב

על שם ליאורה דיין

ירחון בנושא שירה וספרות עברית

מַתַּחַת לַעֲלִיִּים נְשָׁאֲלֶכֶן גבריאלה מורז

אוגוסט 2022, אב ה'תשפ"ב

91 גיליון

הגיליון מתחיל...

גיליון 91 של **ירחון השירה והספרות מוטיב** בנושא "מתחת לעלים ששלכו" הוא גיליון מיוחד המוקדש כולו לזכרה של המשוררת והסטנדאפיסטית גבריאלה מורז שהלכה לעולמה בחודש יוני 2022.

גבריאלה הוציאה לאור 4 ספרים ולקחה חלק בערבי שירה ובאירועים ספרותיים רבים. שירים וסיפורים פרי עטה פורסמו בכתבי עת רבים וגם במספר גיליונות של כתב העת שלנו.

בגיליון זה תמצאו עשר יצירות פרי עטה.

ההודעה על מותה גרמה לנו עצב רב. אנו מבקשים לכבד את זכרה ויצירתה באמצעות גיליון זה.

בהוקרה ובכבוד רב,

אלירן דיין, יאיר בן־חור, רובי גורדון ועמליה ויניק

ירחון "מוטיב" הוא כתב עת מקוון לעת עתה המתפרסם אחת לחודש. כל גיליון יעסוק בנושא שהמערכת תבחר, ויפורסמו בו עשר יצירות. העבודה בירחון מתבצעת בהתנדבות מלאה, אי לכך אין לצפות לתגמול כספי כלשהו על פרסום יצירות, לרבות לא לתגמולים כלשהם; בשליחת יצירה לפרסום מאשר היוצר את אפשרות פרסומה בירחון, ולא יהיו ליוצר השגות או טענות באשר לפרסום או לאי־פרסום יצירתו בירחון.

ליאורה דיין ז"ל הייתה אוהבת אדם. אהבתה הגדולה ביותר הייתה למילה הכתובה ולקריאת ספרות ושירה, ואתם קראה עד סוף ימיה.

ירחון "מוטיב" נוסד לזכרה ונושא את שמה.

חולות נודדים גבראלה מורז

את הלב שלך
אינך מפרש בדבועי
כי לשדך
פרות אורי נדודיך
הספרות רושפות,
מאמות
פושות עוד חלקה
בנה המדבר
ההופך לפתע להיות
פטה מורגנה.

ידי אמי גבריאלה מורז

סוּנְטָה וְשֵׁל בְּטַהוּבֵי
וְלִסְ שֵׁל שׁוֹפֵן,
גְּלִיסְנָדוּ, אֶלְגֵּרְטוּ
וִינְצֵ'ה וְלֵנְטוּ,
צְלִילִים עוֹלִים לְשָׁמַיִם
רוֹדְפִים זֶה אַחַר זֶה
בְּמַעֲלָה סֶלֶם יַעֲקֹב מְטַפְסִים
וְיִוֹרְדִים כְּמוֹ הַמַּלְאָכִים הָהֵם
אֵל גְּשֵׁמַת גְּלִדוֹתַי
בְּעוֹד צְלִילִים אֶלְמוּתַיִם נְצָרְבִים בְּגוֹפֵי.

וְהַשׁוֹאָה?
מְעַצְבֶּכֶת, אַרוּגָה
בְּבִלְוִטַת הַתְּרִיס וּבִקְבָה
אִי בְּאַצְבָּעוֹת יְדֵיהָ
כְּמוֹ לֹא הֵיְתָה.

דלילה עליך שמשון גבריאלה מורז

דליתי אותך מתוך פרהיסטוריה
וקיית לי פלצור
לקפד לעצמי עתיד.

הוספתי על כבליך הלחים
קורים
את עצמי טויתי סביב
ואף גלדתי לך.

נטלתי מחלפות אונך
ועל פלשתים לא התרעתי
ועכשו משנתרנו על סף באר
כשלנו
וישנינו מתים.

גבריאלה מורז

המחשבה הבטנית
 היחידה היורדת לסוף דעתי.
 אף שגחמתית היא
 מתעצת בי לפרקים,
 מגרגרת מתוכי
 ומתגלגלת על לשוני
 נמשחת לתוכי כשמן
 ומרפכת את פנימיותי.

המחשבה העורפית
 נוגעת בי סבלנית
 נותנת לי פסק זמן
 להתבונן בעצמי.
 באני יודעת
 כי היא עצמי ובשרי
 לוכדת עבורי את חלומי
 מאשררת להתחיל בהגשמה
 עם כף יד פתוחה -
 רוקדת בי תפילה.

ילדות אחת בלב ואחת בזיכרון

גבריאלה מורז

אני לא זוכרת איך נראו הבובות שלי. אני זוכרת רק איך ניסיתי לכסות אותן שלא יהיה להן קר, משכיבה אותן שיהיה להן נוח. זה לא היה עולמה של ילדה ענייה שהבובות שלה הן הנחמה היחידה שלה. מוזר ככל שזה עשוי להשמע, היה לי כנראה צורך להיות אמא ולהרעיף אהבה וחום, מתוך ההבנה המוקדמת מאד שאני משתוקקת לתת את מה שאני הייתי רוצה לקבל.

הייתי ילדה בין שובבה לבין "מופרעת". הפער שבין שתי ההגדרות האלה נוצר כי: - לא הייתה קיימת הגדרה הידועה כ"היפראקטיביות". - מידת האהבה או הסלחנות של מי שהתבונן בי. - הקריטריונים שנקבעו על ידי התרבות המזרח אירופאית הנוקשה דאז שתייגו כל התנהגות מרדנית, אינדיבידואליסטית או לא מקובלת כ: "כילד רע", "ילד מופרע" או כל שיפוטיות קשיחה אחרת. במסגרות קרות אלה,

הביטוי שמצאתי כדי לבטא את הזיקה למין השני, היה למצא איזושהי אמתלה ללכת מכות עם הבנים, והתאמנתי בלא לקחת אחריות – לשאלה מדוע אני נוהגת כך נהגתי לענות: "...זה התחיל כך שהוא החזיר לי..."

הבובות הפכו לילדים אמיתיים, ההרגל לכסות את הבובות ולדאוג לנוחותן, התחלף בצורך להגן, לחבק, לדאוג לצרכיהם לפי מיטב הבנתי, עם אופציה נרחבת לטעויות. עם הבנים כבר לא הולכת מכות. עדיין מעדיפה את שיטת ה70 | גבריאלה Teezing על פני אמירת מילות אהבה בקול רם. בסיכומו של דבר אני כנראה עדיין בין "שובבה" לבין "מופרעת".

סתם כך גבריאלה מורז

הַעֲרַב הַתְּכַרְבֵּל בַּשְּׁקִיעָה
וְהַחֹשֶׁף הָאֶפִיר מוֹל חֲלוֹנֵי,
וְהַלֵּב שְׁלִי ?
מְסַרְב לְלַכֵּת לִישׁוֹן
מַעִיר אוֹתִי לְלֹא הַפְּסִק
וּמְסַפֵּר
שֶׁהוּא לֹא אֶתְרָאִי לְחֵלֶם
שֶׁהַתְּגַשֵּׁם לוֹ פֶּתְאוֹם
רַק מְסַכִּים, בְּאִין בְּרָרָה
לְמַהֵר וְלַפְעֵם
בְּעֶצְמָה.

גבריאלה מורז

מְרַחְבֵי הַנְּשִׁימָה שְׁלִי
נִרְטָבוּ בַּגֶּשֶׁם הַשּׁוֹצֵף,
בְּלִמּוֹ לִי אֵת הַרְאֵיָה לְרַחֲוֹק
עַד שְׁנִשְׁטָפוּ לְעֶבֶר
מֵרִזָּב לְלֵא נִיקוּז.
הַמַּיִם נִיקוּוּיִם לְהֵם
וְצִיפּוּרֵי שִׁיר רֹחֲצוֹת בָּם.

רוח סתיו גבריאלה מורז

רוח סתו, רוח לשטות,
שום דבר אפל
אינו מסתתר
מתחת לעלים ששלקו...

היורה מגיע
ולא בדממה
ולא בצננצה.
אתרי שפסק
פשט ניהוח
כנצת פלה בליל אהבה.

ואני מתענגת
לנשם עמק וילהאמין
כי כף נראה
כל העולם פלו.

אהבת נעורים – סוף גבריאלה מורז

את מתגעגעת אלי, שואל כאילו שואל אם אני רעבה או עייפה.

- לא. אני לא מתגעגעת אליך. אם כבר, אני מתגעגעת למי שנתת לי להאמין שאתה חושב עלי – אהבתי את המחמאה. זה חסר לי. קשה להגיע מאיגרא רמה לבירא עמיקתא. חשבה שההסבר בו הסבירה את הדבר הכול כך הגיוני בעיניה, יתקבל גם בהגיון שלו.

- ובכל זאת נשארתי והמשכתי להתענג. לא אמרת כלום, לא קמת והלכת. קולו נהיה מתכתי משהו, משהו בין טון רגוז למתריס.

הייתה בעיניו מעין הצטעפות של מי שרואה בדמיונו מציאות לגמרי שונה מזו שהיא מדברת עליו.

ושוב הרגישה את התסכול שליווה אותה לאחרונה – לישירות ולגילוי לב שלה לא הייתה שום תהודה. לשווא השקיעה את מיטבה במילים – הן נפלו על אוזניים ערלות.

- נשארתי כי אני לא אוהבת לטרוק דלתות מאחורי. לא, ולא מפני הצורך לבנות לעצמי את הדרך חזרה – אני פשוט לא אוהבת "לשמוע" את ההדף של הטריקה הזו.

עיניו היו חצי כבויות, כמו אודים עשנים לאחר בעירה גדולה, ולא נראה בהן שום הבזק של התבונה שכל כך אהבה פעם.

הביטחון שלו ביופיו הגברי, שכנראה ליפף אותו ונשאר עימו מצעירותו הפתיינית, התנדנדה מעל ראשו כחרב פיפיות. גם אם הבינה שהוא מתקשה לוותר על המקום הזה זה כבר לא ערער אותה או גרם לה לרצות לחפש פתרון.

- את עוד חולמת עליי? שאל בנתק מוחלט מכל השיחה שהתנהלה.
- אני חולמת על עצמי ולא עליך, ענתה, אני היחידה השווה את החלומות שלי!... ופתאום הבינה שבפעם הראשונה אמרה משהו שלא מתוך הכרח להנגיש ולהבהיר את עצמה או להעביר מסר, אלא כי כך בדיוק הרגישה.

- אתה לא מחובר למציאות בsheet- ונמאס לי לנסות לחבר אותך אליה. במציאות שלי אתה כדור פורח המתחיל לנסוק אפילו מבלי לחכות שאבעיר את האש תחתיו. החוויה הטפלונית הזו איתך מרפה את ידי ומתישה אותי.

פתאום הבינה שגם אם תנצה במלחמה האינסופית כדי להוכיח לו מה חורק במערכת היחסים, היא תהיה מותשת מכדי ליהנות מהניצחון גם אם הוא יבוא. היכולת להביט על הכול במבט מפוקח כזה גרמה לה צער גדול.

במוחה המחשבות עלו וירדו כמו המלאכים בסולם יעקב.

- הייתי רוצה לדעת מהי התקלה הפסיכולוגית הגורמת לאדם לנהוג בהכחשה גמורה לחלק שלו באחריות של מה שקורה.

- אבל אני אוהב אותך, מת עלייך. הוא השמיע את המילים כמי שחושב שהניח את הקלף המנצח במשחק הפוקר. אלא שהמילים שכל כך ערגה לשמוע פעם, התנדפו מאליהן לתוך החלל ושם, כמו בועות סבון קטנות, התפוצצו ונעלמו ללא עקבות.

- זה כבר לא רלוונטי, ענתה ביבושת מסוימת ואפילו בשמץ הקלה.

- שום אדם לא רוצה שידרסו את ההיגד שלו.

- אבל אני מכיר אותך יותר טוב ממה שאת מכירה את עצמך, המשיך לטעון את הטענה שחשב כי תנצה את המציאות.

לא הייה לה מובן מדוע הוא התעקש לחזור על המשפט הזה שוב ושוב.

- אבל את אמרת שאת אוהבת את זה אצלי שאני מביט בך ורואה אותך.

- נכון, אהבתי את זה, אבל זה היה לפני שהבנתי שאתה רוצה להחליף את דעתי על עצמי בדעתך עליי, במיוחד במקומות בהם דעתי על עצמי טובה בהרבה מדעתך.

הייתה מאוד בטוחה בכך שברצונה ללכת. במה שלא הייתה בטוחה כלל ועיקר זה אם לעולם לא תרצה לחזור. ההרגשה הזו הפכה את הדמעות שלה לחמות ומנחמות והקלה על היכולת ללכת משם בלי הצורך להביט אחורה.

גבריאלה מורז

לא נאמרת
עד שאמרת את עצמי.
לא ידעתי מי אני
עד שזקנתי מקדי לשאל.
עד שאמרת:
"אין דבר."
אני טובה כמו שאני
כי
אין לי
זמן
להשתנות".

מייסד ועורך: אלירן דיין
עורכים: יאיר בך-חור, רובי גורדון, עמליה ויניק
גרפיקה: אלירן דיין

twitter.com/motiv_magazine

motiv-magazine.co.il

info@motiv-magazine.co.il

facebook.com/motiv.magazine

bit.ly/motiv-whatsapp

bit.ly/motiv-youtube

מוטיב (כתב עת) he.wikipedia.org/wiki/מוטיב

instagram.com/motiv.magazine

יישומון "מוטיב" זמין להורדה חינם

